חזק ואמץ - העצמה וצמיחה במשנת רבותינו

הרב יהושע בביאן | אקטואליה ◆ תובנות ◆ מבט תורני ◆ כלים לחיים

מאה תירוצים להישאר - סיבה אחת לקום

הקול שלך מסתלסל: "יום השישי, ויכלו השמים והארץ וכל צבאם". ביד אחת אתה אוחז בכוס היין המלאה עד גדותיה, ומזווית העין אתה רואה את להבות נרות השבת מהבהבות.

החלות, הסלטים, הדגים, והמרק החם שהגיע בדיוק כשהגשם התחיל להקיש על החלון, טיפה ועוד טיפה. "כל מקדש שביעי" אתה שר בדביקות, בעיניים עצומות, ומנסה לגרור את הילדים לשיר איתך. דבר תורה קצר, לא כבד, סיפור שמתאים לכולם.

היא מגישה את הבשר, אתה טועם ומפרגן על הרכות ועל הטעם. "זה המתכון הרגיל שלנו", היא מפטירה כאילו לא שמעה, ואתה לא נותן לה לבלוע את המחמאה: "אבל הפעם יצא לך משהו מיוחד, זה פשוט טוב". ואתה רואה את העיניים שלה בורקות לרגע.

בין הפיצוחים הילדים מביאים את התיקיות שקיבלו מהגן, ואתה עובר איתם על העבודות ועל מה שלמדו. ואחר כך ברכת המזון, מתוך הברכון, בכוונה, מילה במילה.

ואתה לא קם. משהו טוב עובר לך בלב, ואתה נותן לעצמך ציון מאה: אבא טוב, בעל טוב, ראש משפחה למופת.

אתה חושב על שבוע מלא ועמוס. על לימודים, יציאות וקניות, על לילות לבנים עם הבן שלא הרגיש טוב, על מרוץ אינסופי שנראה שאין לו סוף. והנה שבת, מנוחה, זה הזמן. העיניים שלך עוברות מעצמן אל השעון הגדול שבמרכז הסלון, ומשהו נעים זורם בגוף: יש הרבה זמן לישון, המון. שעון חורף, הלילה ארוך, וככה זה הכי טוב.

ואז זה חולף לך בראש, מהר: "אולי ללכת ללמוד קצת". ובכל הכוחות אתה דוחף את המחשבה בחזרה החוצה. "שבת מנוחה". "יורד גשם". "אפשר ללמוד בבית". "אני חייב את הזמן הזה לעצמי, אחרת אני מתמוטט". "בית המדרש ריק". "אני רוצה לקום מוקדם לשחרית".

אבל היצר הטוב לא נוטש את זירת הקרב בקלות. "אולי בכל זאת", הוא לוחש, ומזכיר לך משהו שלא ידעת שאתה זוכר: מה שכותב ה"בן איש חי" בשם המקובלים בהקדמה לחומש שמות (שנה ב'), "שהפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת גדול פי אלף מזה של ימות החול".

המוח שלך מתחיל לחשב מעצמו. כמה צריך ללמוד בשבת כדי שייחשב כמו יום שלם? בערך דקה וחצי. כמו שבוע? קצת יותר מעשר דקות. חודש? קצת יותר מארבעים ושלוש דקות. ושנה שלמה? פחות מתשע שעות. אתה עוצר רגע, כי התוצאה מדהימה אותך.

ואתה נזכר גם במה שאבא שלך היה אומר בשם ה"חפץ חיים": "שלימוד בשבת נחשב כתרי"ג פעמים לימוד בחול, שהרי אמרו חז"ל ששקולה שבת כנגד כל המצוות", (ספר לב אליהו ח"ב עמוד 38 ששמע מרן החזו"א). המספרים שונים, והכיוון אחד.

ואתה מחליט: "אני הולך".

אבל קודם, אתה אומר לעצמך, כמה דקות ליצר הרע. הגיליון עם התמונות קורץ לך מהשולחן. כמה דקות, ומיד אחר כך אתה הולך. הרי מי לא רוצה להרוויח פי אלף על אותו מאמץ. פראייר אתה לא מוכן להיות.

רגע, לפני שאתה חולץ נעליים ונשכב עם הגיליון על הספה: זה הרגע שבו ההחלטה נקבעת. כי לקום מהספה אחרי שחלצת נעליים, עם חומר מעניין ביד ועייפות אמיתית בעיניים, זה כמו להגיד "אני טס לחו"ל בעוד חצי שעה" כשאין לך כרטיס טיסה. אתה תירדם עם הגיליון על החזה. ואם לא, תמצא מאה וחמישים טעמים למה לא ללכת, ועוד כמה סיבות חדשות ואמיתיות לגמרי שיכריחו אותך להישאר.

אז לא חולצים נעליים. קמים מהכיסא, ומיד, בלי לעבור דרך הספה ובלי שום דבר נוסף, יוצאים לבית המדרש.

הדלת נסגרת מאחוריך בשקט. הקור של הלילה נוגע בפנים, הרחוב ריק, ואתה הולך. הרגליים עוד לא לגמרי מבינות למה, ואיפשהו באמצע הדרך משהו בפנים מתיישר.

בבית המדרש האורות דולקים. ריק? זה מה שסיפרת לעצמך כשישבת בסלון. בפינה יושבים שניים בחברותא, ואחד מהם מניע את האגודל באוויר ומנסה להסביר נקודה. ליד הארון עומד בחור מול גמרא פתוחה, והזמזום השקט של הלימוד עולה ממנו כמו מנגינה ישנה. ליד התנור יושב אדם מבוגר שקוע בספר, כאילו אין עולם מחוץ לקירות. אין כאן המון אנשים, אבל המקום לא ריק, והוא מחכה לך.

אתה מוצא ספסל פנוי מול סטנדר עם ספר פתוח, מתיישב ופותח. אחרי כמה דקות מגיעה הרגשה שחמקה ממך כל השבוע: אתה לא רץ לשום מקום. אין טלפון שמצלצל, אין רשימת משימות שמחכה, אין מישהו שצריך אותך ברגע הזה. רק אתה, הספר והשקט.

כשאתה חוזר, אחרי שעה, הבית שקט. נרות השבת נמוכים, אבל עדיין דולקים, והלהבות מהבהבות כמו קודם.

היא לא הלכה לישון. היא יושבת ליד השולחן, ואתה רואה על הפנים שלה כמה קשה לה להישאר ערה אחרי שבוע כזה. היא יכלה לעלות כבר לפני שעה, אבל נשארה כדי שתדע שהיא רואה את מה שעשית הלילה ומעריכה אותו.

כששמעה את המפתח בדלת היא קמה בלי מילה, מזגה מהמיחם כוס תה חם והניחה לידה צלחת עם העוגיות המיוחדות שאתה כל כך אוהב, אלה שאפתה לכבוד שבת ושמרה בצד.

אף אחד לא אומר דבר. היא רק מסתכלת עליך שנייה אחת, ובעיניים שלה אותו ברק שראית בסעודה, אבל עמוק יותר.

הפעם אתה לא נותן לעצמך ציון. אין בו צורך. את הציון ההוא נתת על מה שכבר ידעת לעשות כשהיה נוח, ואת מה שעשית הלילה לא מודדים בציון, ובטח לא אתה.

יכול להיות שיום אחד הילדים לא יזכרו את הרכות של הבשר, ולא את דבר התורה, ולא את הסיפור שסיפרת. אבל את הרגע שבו אבא קם מהכיסא כשהיו לו מאה סיבות להישאר, את זה הם ייקחו איתם. את הדלת שנסגרה בשקט, את הצעדים שהלכו אל הלילה, ואת הבוקר שאחרי, כשאבא היה קצת אחר.

השעון הגדול בסלון עדיין מראה שעון חורף. הלילה עדיין ארוך, וככה זה הכי טוב - כי עכשיו אתה יודע מה אפשר לעשות איתו.

לתאום הרצאות, לרכישת הספר, להקדשת העלון ולתגובות: 055-6727691 | 13404b@gmail.com

לקבלת העלון השבועי למייל: שלחו מייל עם המילה "הצטרפות" 13404b@gmail.com

לשמיעת שיעורי הרב: 073-2951279, באתר ובעמדות "קול הלשון"